

PER ARNE TOLLEFSHAGEN

Per Arne Tollefshagen er født 1962. Han har lærerutdanning og er bosatt i Vingelen. Per Arne Tollefshagen arbeider som museumskonsulent ved Musea i Nord-Østerdalen, Anno museum, der han har hovedansvaret for foto-avdelingen. I artikkelen intervjuer han sin sambygding, Kirsti Jordet.

KIRSTI JORDET – EN FRIIDRETTSPIONÉR FRA VINGELEN

Kirsti Jordet, født 12. mai 1932 i Vingelen, var på begynnelsen av 50-tallet en av de beste friidrettsutøverne på kvinnesiden i Norge. Kirsti Jordet har i alt 14 gull, 13 sølv og 7 bronsemedaljer fra NM. I tillegg fikk hun den første kongepokalen som ble delt ut til en kvinnelig friidrettsutøver, i 1949. Hun fikk også kongepokalen på nytt i 1950.

Denne artikkelen er basert på et intervju forfatteren hadde med Kirsti Jordet våren 2015.

TEKST: PER ARNE TOLLEFSHAGEN

Barndom og oppvekst

Kirsti Jordet er født og oppvokst i Tufsingdalen, der hennes far var lærer i over 30 år. Men både hennes mor og far var fra Vingelen. Som barn drev hun mye med ski. Under krigen var det vanlig med skjold-konkurranser mellom skolene i kommunene. I Os konkurrerte Tufsingdalen skole med Narjordet og Narbuvoll skoler. I dag

er alle disse skolene nedlagt.

På disse skjoldkonkurransene ble det konkurrert i hopp og slalåm, og Kirsti var aktivt med. Det ble utdelt poeng i alle øvelser der den beste skolen fikk tildelt et skjold som premie. Hun sier selv at hun nok kunne ha drevet det langt innen skiidretten også. Talentet hadde hun. Hun skjønte tidlig at hun hadde god

spenst. Den som hadde gode evner til å hoppe over gjerder ble ofte kalt «hafell-hoppar». Kirsti sprang mye i myrer og hoppet over gjerder i sin ungdom.» Det å springe på tunge moltmyrer ga god spenst», sier Kirsti.

Hun takker Jordet-slekten for å ha disse genene for idrett. Karene i Jordet-slekten var veldig aktive innen jakt og friluftsliv, og var sterke og

Skjold.

hardføre karer. Hun er søskenbarn med Olav Jordet, noe som også viser at de hadde gode aner å slekte på. I Tufsingdalen hadde de til og med eget håndballag på denne tiden. Kirsti kunne fortelle at de slo osingene, men tapte for Hodalen.

Etter krigen ble det en ny giv i idretten over hele landet, og dette førte til at veldig mange begynte med en eller annen form for idrett.

Studietiden

Høsten 1948 flyttet Kirsti fra Tufsingdalen for å begynne på Orkdal landsgymnas. Landsgymnasene var til for at bygdeungdom skulle få anledning til å ta seg videregående ut-

danning. På Orkdal landsgymnas var det ungdommer fra hele landet, til og med fra Nord-Norge.

Det var her Kirsti kom i kontakt med fri-idretten. På Orkdal hadde de nemlig sitt eget skoleidrettslag, *Follogutane*. Navnet *Follogutane* har sitt navn fra gården landsgymnaset ligger på, Follo gård.

Her kom hun i kontakt med en ung gymnastikklærer som het Løkås, og kom fra Balsfjord. Han hadde drevet med friidrett selv, og var en god sprinter som aktiv. Løkås ble Kirsti sin første trener.

På denne tiden var det vanlig med skolestevner, både regionale og nasjonale. Kirsti var aktivt med på alle disse. De beste utøverne på disse skolestevnene ble oppdaget av friidrettskretsen. Kirsti viste tidlig veldig gode resultater og ble tatt ut til egne treninger i kretsen. Da måtte hun inn til Trondheim på treningssamlinger. Det var her hun kom i kontakt med Trygve Leinum. De ble ekstra godt kjent, for Leinum var nemlig gift med ei jente fra Åsgjelten på Tolga. Hun overnattet hos Leinum og hans kone når hun var i Trondheim på kretstreninger.

Kirsti kan ikke få fullrost sine to trenere på denne tiden, nemlig Løkås og Leinum. De betydde veldig mye

for hennes satsing på friidretten. Disse to så tidlig at Kirsti hadde et veldig talent for friidretten og hjalp henne med å utvikle sitt spesielle talent. De inspirerte henne til å satse på idretten, og var en veldig viktig støttespiller for henne.

Idrettskarrièren

I begynnelsen av sin friidrettskarriere var Kirsti veldig allsidig. Hun var med i de fleste øvelsene. Etter hvert begynte hun å satse mer på de tekniske øvelsene som spyd og diskos.

I BUL (Bondeungdomslaget) sitt medlemsblad «Urkrafta» sto det en gang at Kirsti Jordet «alene var landets beste lag». Det sier en god del om hennes allsidighet, og at hun var god i de fleste øvelsene hun deltok i.

I 1949 fikk Kirsti for første gang delta på NM i friidrett, i Bergen. Det var litt av et eventyr for ei jente fra Tufsingdalen. Hun reiste nemlig ikke alene. Både hennes bror Håvard, far Øistein og to tufsingdøler var nemlig med. De kjørte drosje hele veien og det var Simen Petter Bakken som var sjåfør. De hadde en fantastisk tur over Hardangervidda, minnes Kirsti.

I selve NM gikk det veldig bra. Kirsti tok sølv på 100 m og 200 m, sølv i lengde, gull i høyde og kulestøt. Det må vel sies å være en veldig god

Kirsti alene bedre enn landets beste lag!

«Urkrafta» (lagsbladet for B.U.L., Oslo) har i årets julenummer en ganske interessant «mann-jamning» mellom de store innen kvinnefriidretten og de respektive lags rekordnoteringer.

Etter en poengberegning 5—3—1 for plasseringene ved Norgesmesterskapene i 1951 kommer Jorun Askersrud, B.U.L., på 1. plass med 34¼ poeng. Kirsti Jordet, Follogutane, er nr. 2 med 28 poeng.

Den samlede poengsum for de enkelte lags rekorder viser derimot at Follogutane ved Kirsti Jordet kommer på 1. plass med 7779 poeng.

Nr. 2. Oslo Idrettslag	7605
3. B.U.L.	7456
4. Tyrving	7370

I tilknytning til disse oppstillinger skriver bladet følgende:

— Idrettslaget på Orkdal Landsgymnas har heilt frå starten vore eit av dei mest aktive skuleidrottslaga her i landet. Til skuleidrottslag å vera har det hatt ein framstående plass i sørtrøndersk fri-idrott. Men før 1948 var idrotten i laget dominert av gutane. No er det noko annleis. I dag bind vi namnet «Follogutane» saman med

kongepokalvinnaren frå noregsmeisterskapene i 1949 og 1950, Kirsti Jordet.

Vi hadde høyrd sagt at Kirsti Jordet var innehaver av alle krinsrekordane for Sør-Trøndelag. derfor hadde vi ei aldri så lita aning om at «Follogutane» kanskje var beste laget i landet med omsyn til fri-idrottsrekorder for kvinner. På den andre sida tykte vi at det måtte verta noko for drygt for ei einskild gjente å makta noko slikt. Men det skulle syna seg at Kirsti Jordet ikkje var til å koma framom.

Av rekordlista hennes finn vi at resultatata i spjut og slengball er norske rekordar, medan noteringane i høgde (1,50) og i lengde u.t. (2,68) er norske rekordar hev vore. 8,1 på 60 m, 12,7 på 100 m, og 26,7 på 200 m er visstnok noteringar frå 1949. Om ho oftare vil kunna nå opp på eit slikt sprintnivå er vandt å seia. Elles ser det ut til at ho har gått heller attende i hopp utan til- laup og i høgde dei siste to åra. — Men resultatata i lengde, 80 m hekk og kastøvingane vil ho visseleg kunne betra når som helst.

Jamvel om fri-idrotten for kvinner her til lands ikkje har den retta breidda, så er det i alle høve

Fortsatt side 12.

Kirsti alene bedre Fortsatt fra side 6.

ein framifrå prestasjon å kunna visa til ein serie med 12 personlege rekordar som i samla poengsum er betre enn lagsrekordane i til dømes O.I.— B.U.L. og Tyrving. —

Kirsti Jordet – en friidrettsponér fra Vingelen

Alle tiders „raffe stevne“

Små glimt fra to store dager.

ET HODE HØYERE enn alt folket troner her Kirsti Jordet på seierstaburetten etter at hun hadde vunnet slengball på ny norsk rekord 43,93. Den gamle rekorden hadde Grethe Werner, Torshaug på 43,46 og det var Kirsti Jordets 3. norske rekord. Sin første satte hun i høyde i 1949 med 1,50, men den er siden slått, mens hennes rekord i spydkast fra i fjor på 39,95 ennå står. De øvrige medaljevinnerne i slengball er fra venstre nr. 6 Unni Sæther, Valler, nr. 5 Helga Bræin, Haugesund, nr. 4 Tove Romsås, Ullern, nr. 2 Inger Christiansen, Tønsberg, og nr. 3 Ingrid Sagstuen, Gjøvik. (Foto Adr.avisen).

Adresseavisen 1951.

debut! Hun satte til og med norsk rekord i høyde; 1,50 m.

Resultatet hun oppnådde i kulestøt ga den høyeste poengsummen av alle vinnerresultatene. Dermed var Kirsti Jordet den aller første kvinne som fikk kongepokalen i friidrett, eller *Hans Majestet Kongens Premie*, som det står på pokalen.

Begynnelsen av 50-årene var en overgangsperiode i friidretten. Det ble en sterk forbedring av resultatene. Dette skyldtes endrede treningsmetoder med mer fokus på styrketrening, og en mer planmessig og systematisert treningskultur. Det kom nye teknikker i flere grener som også førte til bedre resultater. Kirsti brukte for eksempel saksestilen (hopperen svinger først det ene benet opp over listen og deretter resten av kroppen) når hun hoppet høyde. Siden kom det teknikker som rullestil, dykkstil og i dag Fosbury flop.

Internasjonalt

Kirsti fikk ikke være med på så mange internasjonale mesterskap. På den tiden hun var aktiv var det bare EM og OL som de kunne kvalifisere seg til. Kirsti deltok kun i ett mesterskap og det var EM i Brussel i 1950, der hun ble nummer 12 i spyd med resultatet 34,87m. Vinneren kastet 47,55

meter. Hun ble også nummer 10 i femkamp med resultatet 2704 poeng, mens vinneren hadde 3221 poeng. Kirsti kunne fortelle at de norske resultatene var et godt stykke bak de internasjonale, noe som resultatet i spyd viser. Allerede på denne tiden ble det diskutert doping.

I 1952 skulle Kirsti prøve å kvalifisere seg til OL i Helsingfors. Det var tillyst uttakingsstevne på Bislett. De to første kastene ble dessverre ugyldige. Men det var antatt at de målte omkring 45 m. Problemet var at hun på denne tiden mistet kontakten med sin trener. Hun hadde nemlig flyttet fra Trondheim til Oslo for mer skolegang. Da hadde hun ikke sin faste trener fra Trondheim med seg, som kunne hjelpe henne. Dermed måtte hun ta et sikringskast i det tredje og siste forsøket og det ble «bare» 40 m. «Jeg har aldri vært i så god form hverken før eller siden, som jeg var under dette stevnet», kunne Kirsti fortelle. «Alt var så lett». Men det ble ingen tur til OL i Helsingfors for Kirsti.

Kirsti avsluttet sin karriere med landskamp mot Romania, høsten 1956, i Bucuresti. Her overnattet de på «Hotell Palace Atene». Her hadde hun en spesiell opplevelse på hotellet. Hun gikk opp noen trapper i hotellet

GODE DISKOSRESULTATER

Aftenposten 5. juli 1952.

Uttakingsstevnet i friidrett som ble avsluttet på Bislett igår aftes, ble adskillig mer positivt enn innledningen torsdag. I høyde gikk både Birger Leirud og Bjørn Gundersen over 1.93 — med Leirud som vinner. Ellers var det gode resultater i diskos, både hos herrene og damene. Stein Johnson kastet 49.12 og fikk samtidig følge av to menn til over 47 meter, nemlig Kristian Johansen, Jutul, og Rol' Strandli, Vidar. I damenes konkurranse satte Kirsti Jordet, Follogutane, ny norsk rekord med resultatet 39.35, hvilket var en forbedring av den gamle rekord med nærmere to meter. Over disse linjer ser vi tre av stevnets forgrunnsfigurer — fra venstre Birger Leirud, Kirsti Jordet og Stein Johnson.

til hun kom til et loft. Her fikk hun se noen bilder med baksiden frem. Hun snudde på et av bildene og så rett inn i øynene på selveste Josef Stalin.

Så hotellbetjeningen hadde nok gjemt unna noen av kommunistiske bildene som hang på veggene i hotellet. Det var spennende å komme bak «jernteppet». Hotellbetjeningen flokket seg rundt de norske deltagerne å skulle handle vestlige varer. Spesielt populært var det å få tak i nylonstrømper.

Denne turen foregikk like før Sovjetunionen invaderte Ungarn. Så det var spennende å se om de klarte å komme seg hjem til Norge før invasjonen kom. Og riktignok, like etter at de landet på norsk jord kom meldingen om at Ungarn var invadert.

Kirsti avslutter med å si at hun har mye å takke idretten for. Mange rike opplevelser som hun ikke ville ha vært uten. Mange kontakter ble også knyttet. Etter at hun var ferdig med idrettskarrièren har Kirsti jobbet i mange år som lærer og har vært engasjert i musealt arbeid.

Hun var i mange år formann i Vingelen kirke- og skolemuseum.

Til slutt en stor takk til Kirsti for at hun så villig stilte opp for å la seg intervju om sin idrettskarrièr.

Kirsti Jordet har følgende medaljer fra NM i friidrett:

Referanse:

- Møst, Aage (red.) : Raskest, høyest, lengst i 100 år: norsk friidrett 1896-1996. Norges Fri-idrettsforbund, 1995. ISBN 82-00-22591-7 (side 198)

Diskoskast

1950	Sølv	35,17	m.
1951	Gull	36,61	m.
1952	Gull	40,20	m.
1953	Gull	36,87	m.
1954	Gull	38,05	m.
1956	Gull	36,31	m.

Hekkeløp

1952	80 m.	Sølv	13,5 s.
------	-------	------	---------

Høydesprang

1949	u/tilløp	Gull	1,19 m.
1949	m/tilløp	Gull	1,50 m.
1950	m/tilløp	Bronse	1,43 m.
1951	m/tilløp	Sølv	1,40 m.
1952	m/tilløp	Sølv	1,46 m.

Kortdistanseløp

1949	100 meter	Sølv	13,0 s.
1949	200 meter	Sølv	26,7 s.

Kulestøt

1949	Gull	11,43 m.
1950	Gull	11,10 m.
1951	Sølv	10,98 m.
1952	Bronse	11,20 m.
1953	Bronse	10,38 m.
1956	Bronse	11,04 m.

Lengdesprang

1949	u/tilløp	Gull	2,68 m.
1949	m/tilløp	Sølv	4,94 m.
1951	u/tilløp	Bronse	2,47 m.

Mangekamp

1949	Trekamp	Sølv	1741,10 p.
1950	Trekamp	Bronse	1709,80 p.
1951	Trekamp	Gull	1475 p.
1957	Trekamp	Sølv	2043 p.

Slengball

1951	Gull	43,21 m.
1952	Gull	46,35 m.

Spydkast

1950	Gull	39,95 m.
1951	Sølv	32,60 m.
1952	Sølv	35,86 m.
1954	Sølv	33,60 m.
1956	Bronse	31,38 m.

MINØ.43153

Fotball-laget i Folldal i 1951. Fremst f. v.: Henry Strømshaug, Bjarne Rønning, Kåre Svee (bak), Alfred Svendsen, Ragnar Nilsgård, Ola Dalløkken. Bak: Edvin Enget, Emil Stenhaug, Arne Karlstad, Magne Enget, Lars Stenhaug.